



KAREL
ČAPEK

ZE ŽIVOTA
HMYZU

ZE ŽIVOTA
HMYZU

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Cover © Daniel Pocar, 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

<https://twitter.com/knihydobrovsky>

www.facebook.com/KnihyDobrovsky.cz

[instagram.com/nasenakladatelstvi](https://www.instagram.com/nasenakladatelstvi)

ISBN 978-80-277-4566-1 (pdf)

Bratři Čapkové

ZE ŽIVOTA HMYZU

Komedie o třech aktech s předehrou a epilogem

$\frac{1}{4}$
0₀

Obsah

DĚJSTVÍ PRVNÍ

DĚJSTVÍ DRUHÉ

DĚJSTVÍ TŘETÍ

EPILOG

DOPLNĚK PRO REŽISÉRA

Osoby

Předehra

TULÁK

PEDANT

Dějství první

MOTÝLOVÉ

APATURA IRIS A CLYTHIE

MOTÝLOVÉ FELIX, VIKTOR A OTAKAR

TULÁK

Dějství druhé

KOŘISTNÍCI

TULÁK

KUKLA

CHROBÁK

CHROBAČKA

CIZÍ CHROBÁK

LUMEK
JEHO LARVIČKA
CVRČEK
CVRČKOVÁ
PARAZIT

Dějství třetí

MRAVENCI
PRVNÍ INŽENÝR – DIKTÁTOR
DRUHÝ INŽENÝR – NÁČELNÍK GENERÁLNÍHO ŠTÁBU
SLEPÝ MRAVENEK
VYNÁLEZCE
POSEL
NOVÝ POSEL
GENERÁLNÍ UBYTOVATEL
KULHAVÝ NOVINÁŘ
DOBRODĚJ
KUKLA
TELEGRAFISTA
ŽLUTÝ VŮDCE
MRAVENCI DĚLNÍCI A VOJÁCI, ÚŘEDNÍCI, DŮSTOJNÍCI,
NOSÍTKÁŘI, RANĚNÍ ATD.
VOJSKO ŽLUTÝCH
TULÁK

Epilog

ŽIVOT A SMRT

KUKLA-JEPICE

PRVNÍ JEPICE

DRUHÁ JEPICE

TŘETÍ JEPICE

SBOR JEPIC – TANEČNIC

PRVNÍ SLIMÁK

DRUHÝ SLIMÁK

DŘEVORUBEC

TETA

ŠKOLAČKA

POUTNÍK

Obleky u hmyzu celkem lidské: u motýlů salonní, u kořistníků občanské, u mravenců černé, popřípadě žluté, přiléhavé a přepásané šaty dělnické, jepice v gázových závojích. Hmyzí charakter se vyjadřuje hlavně v pantomimice. Ale vždy to zůstávají lidé, až na to, co skuteční lidé mají hmyzího.

Předehra

Zelená lesní mýtina

TULÁK: (*vymotá se z kulis klopýtaje a padne*) Haha, haha, hahaha, to je švanda, že? To nic nedělá. Nemusíte se smát; já jsem si totiž neublížil.

(*Opře se o lokty*) Vy – vy – vy si myslíte, že jsem opilý? Ba ne. Já přece ležím pevně. Viděli jste, jak rovně jsem padnul. Jako strom. Jako hrdina. Předváděl jsem – pád – člověka. Jaká podívaná!

(*Usedne*) Kdepak, já se nemotám. Já ne, ale všechno ostatní je opilé, všechno se motá, všechno se točí dokola, pořád dokolečka – Haha, už dost, vždyť mně je z toho nanic! (*Rozhlíží se*) Tak co? Všechno se točí kolem mne. Celá země. Celý vesmír. Přílišná čest pro mne. (*Rovná si šaty*) Odpusťte, nejsem na to oblečen, abych byl středem harmonie sfér. (*Hodi na zemi čepici*) Tak, tady je střed. Točte se kolem mé čepice, tu to neporazí. Kde jsem vlastně přestal?

Aha, už vím. Padnul jsem pod svým křížem. A ty sis myslela, květinko, že jsem opilý? Veroniko, rozrazilo, nenadýmej se tak svou střízlivostí! Tvé listy, veroniko, se dávají na rány;

počkej, rozrazil, položím do tebe své srdce. Já neříkám, že nejsem opilý; kdybych měl kořeny jako ty, netoulal bych se po světě jako pobuda. Tak je to. A kdybych se netoulal po světě, nepoznal bych tolik věcí. Vždyť jsem byl, jářku, i na té velké vojně; vždyť já jsem uměl i latinsky, a dnes umím všechno. Kydat hnůj, zametat ulice, hlídat, čepovat pivo a všechno ostatní. Všechno, co jiný nechce dělat. Teď vidíš, kdo jsem. Kdepak jsem vlastně přestal? –

Aha, už vím. Ano, to jsem já; mne znají všude. – Já jsem totiž člověk. Nikdo mne jinak nejmenuje. Říkají mně „Člověče, já vás dám sebrat“, nebo „Člověče, uklidte, udělejte, přineste mně tohle“, nebo „Táhněte, člověče!“ A já se tím neurazím, že jsem člověk. Kdybych někomu řekl „Člověče, dejte mi šesták“, urazil by se. Když se mu to nelíbí, dobrá; budu ho považovat za motýla, nebo za chrobáka, nebo za mravence, zač kdo chce. Vždyť mně je to všechno jedno, člověk nebo hmyz. Já nechci nikoho napravovat. Ani hmyz, ani člověka. Já se jen dívám.

Já se jen dívám. Kdybych měl kořen nebo cibuličku v zemi, díval bych se na nebe (*Zvedne se na kolena*), do nebes! Do smrti bych se díval rovnou do nebe! (*Vstane*) Ale že jsem člověk, musím se dívat na lidi. (*Rozhlíží se*) A já je vidím.

PEDANT: (*vběhne se sítkou na scéně*) Haha, oho, hoho, ha, haha, ach ty krásné exempláře! Apatura Iris!

Apatura Clythia! Barvoměnka duhová a batolec modrolesklý! Ha, ha, ty nádherné kusy! Oho, oh, ehe, počkej, už tě mám! Oho, ha, už jsou zase pryč! – Haha, jen opatrně, pozor, pst, pozor, tiše, tiše, ech, ech, pomalu, pomalu, – aha, oho, ho, pozor, pozor, heč! – Oho, oh, hoho –

TULÁK: Hej, načpak ty motýle chytáte? Má úcta, vašnosti.

PEDANT: Tiše, tiše, pozor! Nehýbejte se! Sedají na vás! Motýli, Batolci. Nymphalidae. Pozor, nehýbat se! Sedají na všechno, co páchne. Na bláto. Na výkaly. Na mršiny. Pozor, sedají na vás. Oh, oho, ohoho, ech!

TULÁK: Nechte je, hrajou si.

PEDANT: Co, cože, hra? Hra je jen úvod k páření. Ha, ha, je doba páření; sameček stihá samičku, snoubenka prchá, voní, láká, pronásledovatel ji lechtá tykadly, klesá unaven, samička letí dál, přijde nový, silnější, statnější, samička prchá, dráždí a voní, milenec za ní, aha, aha! Chápete už? To je rád přírody; věčný zápas lásky; věčné snoubení; věčné, věčné, věčné pohlaví! Pst, pst, tiše!

TULÁK: A co s nimi děláte, když je chytíte?

PEDANT: Cože? Motýl musí být určen, datován a vřazen do sbírky; ale nešetři pelu! Síťka